

बटेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

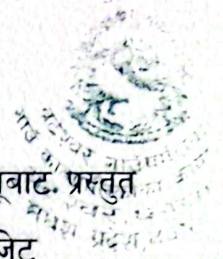
आ.व. २०८३/०८४ को नीति कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

43 mm

बटेश्वर गाउँपालिका
बटेश्वर, धनुषा
मधेश प्रदेश, नेपाल

बटेधर गाउँपालिकाको
१३ औं नीति तथा कार्यक्रम

बटेधर गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिका का उपाध्यक्ष श्री फुल कुमारी सिंह ज्यूबाट प्रस्तुत
आ.ब. २०८३/०८४ को लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेट

प्रस्तुत तथा पारित मिति २०८३/०३/०२ गते

बटेधर गाउँपालिकाको सम्मानित १३ औं नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतिकरण समारोहमा गाउँसभा अध्यक्षको रुपमा पाल्नुभएका, यस बटेधर गाउँपालिकाको गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरु लगायत सम्पूर्ण सभा सदस्य ज्यूहरु, बटेधर गाउँपालिकाका उपस्थित सम्पूर्ण राजनितिक पार्टीका प्रमुख तथा प्रतिनिधि ज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, पत्रकार महोदय ज्यूहरु, सम्पूर्ण गाउँ बासी लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा बटेधर गाउँपालिका र म आफ्नो तर्फबाट यहाँहरु लाई हार्दिक स्वागत गर्दै अभिनन्दन गर्न चाहन्छु ।

सर्वप्रथम सम्मानित १३ औं नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतिकरण समारोह समक्ष आ.ब. २०८३/०८४ को वार्षिक नीति कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न यस गरिमामय सभामा यहाँहरु माझ उभिइ रहँदा प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र, गणतन्त्रको प्राप्ति र त्यसैको जगमा समृद्ध राष्ट्र जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन तथा विभिन्न आन्दोलनका क्रममा जीवन आहूती गर्ने ती महान ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्न चाहन्छु । जन आन्दोलन, मधेश आन्दोलन लगायत विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते भएका, वेपता पारिएका लगायतका योद्धाहरु प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दै शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

जनताका सबैभन्दा नजिकको सरकार स्थानीय सरकार भएको, स्थानीय स्तरका जनताको अधिकतम हितलाई सम्बोधन गर्न स्थानिय स्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्दै स्थानीय प्रजातन्त्रको सुदृढीकरण गर्ने, लोकतन्त्रका लाभहरुको वितरण गर्दै सशक्तिकरण, समावेशीकरण मार्फत मुल प्रवाहीकरण गर्ने, स्थानीय शासनको वैधता स्थापित गर्दै समावेशी विकास मार्फत दिगो विकासका लक्ष्य प्राप्त गर्नु नै आजको अवसर लक्ष्य तथा चुनौती हो । वास्तवमा स्थानीय सरकारहरु जनप्रतिनिधीमुलक संस्थाहरु हुन् । आपसी सहयोग, सहमति, सद्भाव, समन्वय र सहकार्यका माध्यमबाट गाउँपालिकाका विविध गतिविधि सञ्चालन गर्ने निर्दिष्ट नीति अनुरूप गाउँपालिका स्थित सभा सदस्यहरुबाट निरन्तर रुपमा प्राप्त सल्लाह, सुझाव, मार्गदर्शन र सहयोग प्रति म यस शुभ अवसरमा अत्यन्तै हार्दिकतापूर्वक धन्यवाद दिन चाहन्छु । भविष्यमा पनि यस्तै प्रकारको सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने विश्वास यस सम्मानित समारोह समक्ष व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

सहभागितामूलक योजना तर्जुमा पद्धती अर्न्तगत विकासका आवश्यकता पहिचान देखि कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन समेतका हरेक प्रकृया तथा तहमा सरोकारवाला वर्गहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै अपनत्व सृजना गर्ने र यसै मार्फत विकास कार्यलाई सन्तुलित एवं समावेशी तथा दिगो बनाउने अवधारणा अनुरूप वडावासी एवम् सरोकारवालाको व्यापक सहभागितामा वडास्तरीय योजना

तर्जुमा गोष्ठी, विषयगत समिति एवं एकिकृत योजना तर्जुमा गोष्ठीमा सम्बद्ध सबै सँग व्यापक अन्तर्क्रिया र छलफल गरी प्राप्त सुझावहरूलाई समावेश गर्दै आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नितिहरू यहाँहरू समक्ष प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु ।

उपस्थित महानुभावहरू :

अब म आर्थिक वर्ष २०८३।०८४को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिइएका नीतिगत मार्गदर्शनको बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

अगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानमा उल्लेखित नागरिकका मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, निति तथा बजेट संघीय सरकारको निति तथा कार्यक्रम प्रदेश सरकारको निति तथा कार्यक्रम पूर्व बजेट छलफलका क्रममा प्राप्त हुन आएका रचनात्मक सुझावहरू सोही आवधिक योजना, विनियोजन विधेयक, गाउँ सभा सदस्यहरूबाट प्राप्त सुझावहरू तथा संघीय तथा प्रदेश सरकारको आ.व. २०८३।२०८४ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेखित महत्व पूर्ण कार्यक्रमहरूलाई यो बजेट तर्जुमाको मार्गदर्शनको रूपमा लिएको छु । साथै यो अधिवेशन अवधिभर सभा सदस्यज्यूहरूबाट समय समयमा छलफलबाट प्राप्त हुने सर सल्लाह एवं सुझावहरू समेत निति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नेछु भनी प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

बटेश्वर गाउँपालिकाले अवलम्बन गरेका नितिहरू:

क) आर्थिक विकास सम्बन्धि नीतिहरू:

१. कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धि नीतिहरू:

१.१. कृषि क्षेत्रलाई ब्यवसायीक माध्यमको रूपमा विकास गर्न कृषिको आधुनिकीकरण र बैज्ञानिकीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.२. पशु विमाको प्रवर्द्धन गरि ब्यवसायीक पशुपालन तर्फ प्रोत्साहन गरिनेछ। साथै ब्यवसायिक पशुपालन गर्ने कृषकलाई गाउँपालिकाका बाट अनुदान उपलब्ध गराईनेछ।

१.३ कृषि उपज सङ्कलन तथा भण्डारण केन्द्र कोल्ड स्टोर, निर्माण कार्यलाई यसै वर्ष संचालन गरिनेछ।

१.४ अग्र्यानीक खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न विषादिमुक्त खेती कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्दै "बिषादि मुक्त बटेश्वर" अभियान लाई शशक्तरूपमा संचालन गरिनेछ।

१.५ पशुजन्य उत्पादन प्रवर्धनको लागि नक्ष सुधार कृतिम गर्भधान, पशु आहार प्रवर्धन र पशुजन्य व्यवसायमा लागत न्युनिकरण गर्न यन्त्रि करणमा जोड दिईनेछ। साथै पशु क्षेत्रको बिकासकालागि सबै क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

१.६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कृषि उपज आकाशे पानीको भरमा सिंचाई भइरहेको अवस्थालाई

न्युनीकरण गर्न प्रत्येक वडामा कृषि विद्युतीकरण तथा बोरिड संचालन गरी कृषि उपजमा बृद्धि गराई कृषकहरूलाई अत्मनिर्भर बनाउनको लागि कृषि विद्युतीकरणलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

१.७.पालिका स्तरिय माटो परिक्षण प्रयोगशाला संचालन गरिनेछ। साथै यसलाई नियमित गरिनेछ।

१.८.पालिकामा उत्पादित विभिन्न जातको आपँहरूलाई ब्रान्डिङ्ग गरिनेछ। साथै पालिकाको पहिचानको रूपमा आपँ खेतीलाई बिस्तार गरी आपँलाई देशैभर चिनाउन विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। तथा आप मेला संचालनको लागि आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

१.९. कृषककोलागि आवश्यक विउ विजन निशुल्क रूपमा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ। साथै वडा बस्तिहरूमा निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिने छ।

१.१०."किसान संग बटेस्वर गाउँपालिका" अभियान संचालन गरिनेछ जसमा किसानलाई खेत बारीमै गई निशुल्क कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धि परामर्श तथा सहयोग उपलब्ध गराईनेछ।

१.११.कृषि क्षेत्रको प्रवर्धन र बिकास गर्न विभिन्न कृषक समुह, सिंचाई उपभोक्ता समिति तथा सम्पूर्ण कृषकको खेतमा जडान भएका कृषि बिधुत मिटरको महसुल साझेदारीमा आधारीत भई जम्मा बिल महशुलको ६०% रकम गाउँपालिकाबाट भुक्तानी गर्ने व्यवस्थालाई सबै किसानको पहुँच हुने गरी अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।

१.१२.कृषिमा किसान संग साझेदारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै कृषि क्षेत्र लाई प्रवर्धन गर्न तथा किसानलाई सवलीकरण गर्न कृषक,कृषि फर्म,र सहकारी लाई आवश्यक अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ।

१.१३. गाउँपालिकामा पशु अस्पतालको निर्माण गरी निशुल्क रूपमा पशु पंछिहरूको उपचार सेवा प्रदान गरिनेछ।

१.१४.कृषकहरूको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन निशुल्क रूपमा कृषि चुन जिङ्ग तथा जाईम बितरण गरिनेछ।

१.१५.पशु तथा कृषि क्षेत्रको बिकासकालागि एक वडा एक प्राबिधिको व्यवस्था गरिनेछ। साथै किसानहरूलाई कृषिमा प्रोत्साहन गर्न किसान प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१.१६.वडा नं ४ मा रहेको कृषि बजार सौन्दर्यकरण तथा ब्यवस्थित गर्न यसै बर्ष ब्यवस्थापनको प्रकृया अगाडी बढाईनेछ।

१.१७.गाउँपालिकाका प्राबिधिक संग प्रत्यक्ष समन्वय र निगरानी मा रही कृषि कार्य अगाडी बढाउन गाउँपालिकामा किसानहरूको लागि निशुल्क किसान कल सेन्टरको ब्यवस्था मिलाईनेछ।

१.१८.तरकारी तथा अन्य ब्यवसायिक खेती गर्ने किसानहरूलाई प्रोत्साहन गर्न किसानले उत्पादन गरेको तरकारी संकलन गर्न हरेक वडा मा तरकारी संकलन केन्द्र निर्माण तथा सोको बजार सम्म पहुँचको लागि कृषि एम्बुलेन्स ब्यवस्थाको गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।

२. उद्योग तथा वाणिज्य नीति:

- २.१. परम्परागत तथा सांस्कृतिक रूपमा स्थानीय जनतामा रहेका कलालाई घरेलु तथा लघु उद्यमको माध्यमबाट प्रवर्द्धन गरी आय आर्जनको स्रोतको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- २.२. आर्थिक रूपमा पछि परेका दलित तथा विपन्न समुदायका युवा-युवती, सबै जातजातीका महिलाहरूलाई लघु उद्यमशिलता सम्बन्धि तालिम प्रदान गरि स्वरोजगारीमा टेवा पुर्याइनेछ ।
- २.३. यस गाउँपालिका भित्र संचालन हुने उद्योगहरूमा कम्तीमा ७० प्रतिशत कर्मचारीहरू गाउँक्षेत्र भित्रकै राखी स्थापना तथा संचालन हुने उद्योगहरूलाई स्थापना भएको ३ (तीन) वर्ष सम्म ५० प्रतिशत व्यवसायिक कर छुट दिइनेछ ।
- २.४. यस गाउँपालिकाक्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका सबै प्रकारका व्यवसायहरूलाई करको दायरामा ल्याउन घर दैलो अभियान संचालन गरिनेछ ।
- २.५. गाउँपालिका क्षेत्रमा संचालित उद्योग एवं व्यवसायहरू स्थापनाको उद्देश्य अनुरूप संचालन भए नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- २.६. गाउँपालिका क्षेत्रमा उद्योग संचालनको लागि आवश्यक सहजिकरण तथा समन्वय गरिनेछ ।
- २.७. एकल महिला अपाङ्ग दलित र सिमान्तकृत समुहले संचालन गरेको व्यवसायको दर्तामा २० प्रतिशत छुट प्रदान गरिनेछ ।
- २.८. गाउँपालिकाले तोकेको समयमा व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण नगर्ने व्यवसायीलाई आर्थिक ऐनमा तोकिए बमोजिमको जरिवाना लगाई राजश्व असुल उपर गरिनेछ ।
- २.९. दर्ता नगरी व्यवसाय संचालन गरेका व्यवसायीहरूलाई तोकिएको समयभित्र आफ्नो व्यवसाय दर्ता गरेमा दर्तामा १० प्रतिशत छुट प्रदान गरिनेछ ।

३. पर्यटन तथा संस्कृति प्रवर्द्धन नीति:

- ३.१. यस गाउँपालिकालाई पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न सम्भावित ठाउँहरूको पहिचान गरी पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- ३.२. यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका धार्मिक क्षेत्र तथा सांस्कृतिक क्षेत्रहरूलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ३.४. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बसोवास गर्ने सम्पूर्ण समुदायहरूको मौलिक परम्परा र भाषा संस्कृतिको जगेर्ना गर्न विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ३.५. धार्मिक सांस्कृतिक तथा ऐतिहासीक रूपमा महत्वपूर्ण मठ मन्दिर आदीको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्न सबै क्षेत्र र पक्षहरू संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- ३.८. पर्यटन क्षेत्रको अधुरा संरचनाहरूको निर्माणकार्य सम्पन्न गरिनेछ । साथै बटेश्वर महादेवको अधुरो मन्दिर निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
- ३.९. बटेश्वर गाउँपालिकामा एक वडा एक पार्कको अवधारणालाई अगाडी बढाईनेछ । हरेक वडामा खुला व्यामशाला जेष्टनागरिक र बालबालिका मैत्री पार्क निर्माण गरिनेछ ।

३.१०.यस गाउँपालिकामा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्धन गर्न कृषिमा आधारीत एगो टुरिजमको विकासका लागि निति तथा कानुनहरु तर्जुमा गरिनेछ।

४.सहकारी नीति:

४.१.सहकारी मार्फत वित्तिय सेवाको पहुँच विस्तारकालागि विभिन्न साक्षरता,सहकारी सदस्य शिक्षा तथा सहकारी संस्थागत विकासको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।

४.२.सहकारी क्षेत्रको प्रवर्धनको लागि गाउँपालिका स्तरीय सहकारी संचालन समन्वय समिति गठन गरिनेछ।

४.३.गाउँपालिका भित्र निष्कृय रहेका सहकारी संस्थाहरुलाई खारेजी र एकै प्रकृतिका सहकारी बिच एकिकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

४.४.संचालित सहकारी संस्थाहरु संगको समन्वयमा विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै सहकारी संस्थाहरुको क्षमता विकासमा समेत ध्यान दिने गरि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

४.५.सहकारीसंस्थाहरुलाई अनिवार्य कोपोमिस मा आबद्ध गरी कानुन बमोजिम नियमन गरिनेछ।

४.६.समस्याग्रस्त सहकारीहरुको यस पालिकाबाट आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा पहिचान गरी समस्या समाधान गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने व्यस्था मिलाइनेछ।

ख) पुर्वाधार विकास नीति:

१.गाउँपालिकामा खेलकुद पुर्वाधार को विकास गर्न बनदेवीमाई बहुउदेश्य रंगशाला,पाटोमाई बहुउदेश्य रंगशाला, कालिमाई रंगशाला निर्माण गरिनेछ।

२.गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानमा चिल्ड्रेन पार्क,जेष्ट नागरिक पार्क,पिकनिक स्पट र सुविधासम्पन्न शौचालय बनाउन पहल गरिनेछ।

३.गाउँ क्षेत्र भित्र सिँचाईको विकासका कृषि मिटर तथा कृषि बिधुतिकरण कार्यलाई प्रमुखताकासाथ अगाडि बढाईनेछ।

४.यस गाउँपालिकाका वडाहरुलाई जोड्न र स्थानीयलाई सहजता प्रदान गर्न बटेश्वर रिडरोड को सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिनेछ।

५.कृषि क्षेत्रको प्रवर्धन र विकासको लागि कृषि सडक निर्माण तथा स्तरउन्नतिको कार्य लाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ।

६.पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्धन गर्न वडा नं ३ मा रामजानकी पार्क र जेष्टनागरिक पार्क निर्माणको कार्य अगाडी बढाईनेछ।

७.वडा नं ३ र मिथिला नगरपालिकाको सिमामा रहेको सुखजोर खोला तथा वडा नं १ को चित्रपुरको बडहरी खोलामा ड्याम बनाई पोखरी लगाएतको बहुउदेश्य पार्क निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

८.लामो समय देखी अधुरो रहेका सम्पूर्ण संरचनाहरुको वास्तविक अबस्था अध्यन गरी यसै आर्थिक बर्षमा सम्पन्न गर्ने कार्य गरिनेछ।

७.भवन तथा शहरी विकास नीति:

७.१. भवन निर्माण गर्दा नेपाल सरकारले तोकेका मापदण्डहरु अनिवार्य पालना गर्ने नीति अंगिकार गरिनेछ।

७.२.घरनक्सा स्विकृत नगरी घर निर्माण गर्ने प्रवृत्तिको अन्त्यका लागि दण्डजरिवानाको व्यवस्था गरिनेछ।

७.३.ड्रेन, फुटपाथ तथा वृक्षारोपण सहितको सडक निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

७.४.बटेश्वर बजार लगायत अन्य जनसहभागिता धेरै हुने स्थानमा सुविधा सम्पन्न सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ।

७.५.बटेश्वर बजार क्षेत्र कृष्ण मन्दिर देखी पालिका भवन सम्म "नो पार्किङ्ग जोन"को व्यवस्था गरि बजार क्षेत्र ब्यबस्थित बनाईनेछ।

७.६.सहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड २०८० कडाईका साथ लागु गरिनेछ।

७.७.घर नक्सा अभिलेखिकरण गर्ने नीतिलाई क्रमश हटाउदै नया नक्सापास गरी भवन निर्माण गर्ने नितिलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ।

८. उर्जा, तथा बैकल्पिक उर्जा तथा संचारको विकास एवम् प्रवद्धनमा जोड दिदै निम्न कार्यहरुगरिनेछ :

८.१.कृषि क्षेत्रको बिकासका लागि कृषि बिद्युतिकरण कार्यालाई प्रथमिकता दिईनेछ।

८.२ गाउँपालिकाका क्षेत्रहरुमा टेलिफोन / मोवाईल / ईन्टरनेट सेवा विस्तार गर्न सम्बन्धित संस्थाहरुमा पहल गरिनेछ।

८.३ गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा तथा टोलमा सडक बत्ती तथा हाई मास टावरलाईट जडान गर्ने तथा बिग्रीयका सोलार बत्ती मर्मत सम्भार गरी "उज्यालो बटेश्वर अभियान"लाई निरन्तरता दिईने छ।

८.४ गाउँपालिका भित्र जडान भएका ईनार तथा बोरिङ् संचालन गर्न सौर्य सिंचाई प्रणाली अबलम्बन गरिनेछ।

८.५ नागरिकको सहजताका लागि बैकल्पिक उर्जा संगको समन्वयमा बिद्युतिय चुलो सबै नागरिकलाई निशुल्क रुपमा बितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

ग) सामाजिक विकास नीतिहरूः

१. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद विकास सम्बन्धि नीतिहरूः

- १.१. शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा सरुवा विद्यालयहरूमा यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।
- १.२. यसै आर्थिक वर्ष भित्र सबै विद्यालयहरूमा नियम अनुसारका प्र. अ. छनौट गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- प्रधानाध्यापक को आबधिक मुल्याङ्कन गर्ने र प्र.अ संग अन्य सबै शिक्षकहरूको करार संज्ञौता गरी सिकाई उपलब्धि अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- १.३. निश्चित मापदण्ड तोकिएको विद्यालयको शैक्षिक सुदृढीकरणमा सहयोग गर्ने एक जना प्रधानाध्यापक तथा एक जना शिक्षकलाई प्रोत्साहन स्वरूप पुरस्कारको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- १.४. आधारभूत तह देखी नै अंग्रेजी भाषा, कम्प्युटर शिक्षा तथा विभिन्न Extra Curricular Activities मा जोड दिइनेछ ।
- १.५. सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालय तथा ICT पूर्वाधार सहितको एक सिकाई केन्द्र व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- १.६. बालबालिकाको सर्वाङ्गिक विकासका लागि अन्तर विद्यालय खेलकुद, हाजिरि जवाफ, बक्तृत्वकला, नृत्य, वादविवाद जस्ता प्रतियोगिताहरू निरन्तरता दिईनेछ ।
- १.७. नीजि क्षेत्रहरूबाट संचालित विद्यालय, कोचिङ्ग, ट्यूसन सेन्टर मापदण्ड अनुसार नियमन गरिनेछ ।
- १.८. सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन करार (Performance Bond) गरि यसको नतिजाको आधारमा पुरस्कार र दण्ड सम्बन्धि व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १.९. दिगो र अर्थपूर्ण सिकाइको लागि तह गत र विषयगत रूपमा शिक्षकहरूका लागि विभिन्न तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- १.१०. वडामा एक वटा पनि माध्यमिक विद्यालय नभएका तर आवश्यक पूर्वाधार र विद्यार्थी संख्या प्रयास भएका आधारभूत विद्यालयहरूलाई माध्यामिक तहमा स्तरउन्नति गरिनेछ ।
- १.११. यस गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित रहेका विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न SEE परिक्षामा A+ वा A Grade ल्याएका विद्यार्थीहरू मध्ये प्रत्येक विद्यालयबाट एक एक जना विद्यार्थीलाई गाउँ पालिकाले तोकेको विद्यालयमा कक्षा ११ र १२ मा निशुल्क अध्ययन गर्ने व्यवस्था गराइनेछ ।
- १.१२. सामुदायिक विद्यालयको आधारभूत तहमा स्थानिय पठ्यक्रम निर्माण गरि यसै वर्षबाट लागु गरिनेछ ।
- १.१३. पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई थप व्यवस्थित गर्नका लागि प्रतिस्पर्धात्मक परिक्षाबाट योग्य प्रधानाध्यापक छनौट गर्न प्रकृया अगाडी बढाईने छ । साथै थप प्र.अ भक्तको लागि व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१.१४. एक वडा एक खेलकुद मैदान निति अवलमन गरी सम्भाव्यता अध्ययनको काम अगाडी बढाईनेछ।

१.१५. गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयबाट SEE उत्तिर्ण गर्ने दलित छात्रा/दलित नभएको खण्डमा अन्य वर्गको गरिव जेहन्दार ५ छात्रालाई गा.पा.अध्यक्ष छात्रवृत्तिकोप खडा गरी वार्षिक रूपमा छात्रवृत्ति रकम प्रदान गरिनेछ।

१.१६ निजामति सेवा, शिक्षकसेवा तथा अन्य सरकारी सेवामा प्रवेश गर्न चाहाने युवाहरुको लागि निशुल्क लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन गरिनेछ।

१.१७ प्रत्येक विद्यालयमा अध्ययनरत बालबालीकाहरुलाई खेलकुद कार्यमा सहयोग गर्न खेलकुद सामग्री उपलब्ध गराउने कार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ।

१.१८ प्रत्येक विद्यालयमा जस्ताको छानो प्रतिस्थापन गरी पक्की भवन निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

१.१९ प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको पहुँच तथा शैक्षिक पुर्वाधारको बिकास मा जोड दिईनेछ।

१.२० प्रत्येक माध्यामिक विद्यालयमा कम्तिमा १ वटा प्रविधिक शिक्षा को पठन पाठन गराउन सक्ने पुर्वाधार निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।

१.२१ सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ.तथा शिक्षकहरुलाई विभिन्न भुगोल तथा क्षेत्रको सिकाई आदान प्रदान गर्न अबलोकन भ्रमणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

१.२२ पुस्तक पढ्ने वानीको बिकास गर्न प्रविधिमा आधारित एक वडा एक पुस्तकालय निर्माणको को अवधारणा अबलम्वन गरिनेछ।

१.२३ जस्ताको छानो भएका तथा न्युन आर्थिक स्रोत भएका विद्यालयहरुमा आवश्यकताअनुसार पंखा व्यवस्थापन गरी बितरण गरिनेछ।

१.२४ पुरानो र भौतिक संरचना कमजोर भएका विद्यालयमा मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ।

१.२५ हरेक विद्यालयमा विद्यार्थि संख्याको आधारमा स्मार्ट कक्षा संचालनको लागि स्मार्ट बोर्ड, ल्यापटप, सोलार प्राणली खरिद गरि बितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

१.२६ विद्यालयहरुमा गुणस्तरीय शिक्षामा जोड दिन आवश्यक जनशक्ति तथा शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन तथा नियमित निगरानी गरिनेछ।

१.२७ गाउँपालिकालाई साक्षर घोषणा गरी जिवनपर्यन्त सिकाई तथा जिबिकोपार्जन सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१.२८ गाउँपालिकाको स्वीकृत गाउँ शिक्षा योजना बमोजिम विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ।

१.२९ विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकालाई निशुल्क शिक्षा तर्फ आकर्षण गर्न बिषेश कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै अभिभावक शिक्षालाई सुमेत प्रथमिकतामा राखि संचालन गरिने छ।

१.३०.पालिका भित्रका वडाहरुमा आवश्यकता अनुसार अभिभावक शिक्षा संचालन गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ

- १.३१. सामुदायिक विद्यालयहरूको प्रत्येक बर्ष यस कार्यालयको आ.ले.प.शाखाबाट नियम अनुसार आन्तरिक लेखापरीक्षण गरिनेछ र सो का लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- १.३२. गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट तलबभत्ता व्यहोर्ने गरी विद्यालयमा नियुक्ति भएका शिक्षक/कर्मचारी हरुको लागि म्याद थप गरिनेछ ।

२.स्वास्थ्य नीति:

- २.१.गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका स्वास्थ्य चौकीहरूको भौतिक एवमं संरचनागत सुधार गर्दै व्यवस्थापनलाई निर्धारित मापदण्ड अनुरूप विकास र विस्तार गरिनेछ ।
- २.२.नेपाल सरकारको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई यस गाउँपालिकाका गाउँवासीहरूको पुर्ण सहभागिताका लागि प्रोत्साहन गरी स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- २.३.गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका विपन्न तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई क्यान्सर, मृगौला तथा मुटुरोग जस्ता रोगहरूको उपचारको लागि पहल गरिनेछ ।
- २.४.आयुर्वेद तथा पारम्परिक चिकिस्ता प्रणालीको विकासलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- २.५.एच.आई.भि. / एड्स, मलेरिया, क्षयरोग, हेपाटाईटिस, डेङ्गो जस्ता रोगहरूको नियन्त्रण तथा उपचारका लागि सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- २.६. गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको सुधार तथा जनतामा स्वास्थ्य चेतना अभिवृद्धिमा महिला स्वयंसेविकाको भुमिकाको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै महिला स्वयंसेविकाहरू निम्ती प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ तथा यस गा. पा. का महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका निजले गरेको योगदान बापत खाजा खर्च लाई निरन्तरता गराईनेछ ।
- २.७ गाउँपालिकाका सबै वडामा कम्तिमा १ वटा स्वास्थ्य केन्द्र (खोप तथा पोषण केन्द्र सहितका) निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- २.८.गाउँपालिकामा निर्मानाधिन १० शैयाको अस्पताल निर्माणको यसै आ.व.मा सम्पन्न गरि संचालनमा ल्याउनका लागि पहल गरिनेछ ।
- २.९.मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य तथा बाल स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थामा सप्रभावकारी किशोर किशोरी स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धता र सुनिश्चितताका लागी विभिन्न कार्यक्रमसंचालन गरिनेछ ।
- २.१०.बहुक्षेत्रिय पोषण :मातृशिशु तथा बाल्यकालिन पोषणमा सुधार ल्याउन विभिन्न स्थानमा विभिन्न कार्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्था, बसपार्क) स्तनपान कक्षको निर्माण, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालयहरूमा पोषण कर्नरको स्थापना, स्थानिय स्तरमा पोषणयुक्त पिठो (सर्वोत्तमपिठो) तयार गरि सुनौलो हजार दिनका आमाहरूलाई वितरण गर्ने तथा उपभोग गर्ने वारे सचेतिकरण गर्ने । कडा शिघ्र कुपोषण भएका बालबालिकाको उपाचारका लागी बहिरङ्ग उपचार केन्द्रको विस्तार तथा व्यवस्थापन गर्ने । पोषणयुक्त गाउँ/वडा / स्थानिय तह सुनिश्चित अभियान तथा सुनौला हजार दिनको लागि सञ्चार अभियान सञ्चालन गरिनेछ । जेष्ठ नागरिकहरूका निम्ति स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिनेछ ।

- २.११. बटेन्द्र बासीलाई निशुल्क रगत नेपाल रेडक्रस सोसाईटी मार्फत उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ।
- २.१२. प्रत्येक वडामा आखाँ शविर तथा अन्य स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ।
- २.१३. प्रत्येक वडामा एक वडा एक योगशालाको अवधारणालाई अगाडी चढाईनेछ।
- २.१४. पालिका स्तरिय रक्त दान कार्यक्रम र रगत समुह परिक्षण कार्यक्रम बर्षको २ पटक निशुल्क रुपमा संचालन गरिनेछ।
- २.१५. कुपोषणबाट हुन सक्ने मातृ तथा शिशु मृत्युदर कम गर्न सुत्केरी आमा र बच्चाको पौष्टिक आहारका लागि पोषणयुक्त सामग्रीहरु सहितको आमा कोसेली कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- २.१६. पाठेघर क्यान्सर सम्बन्धि स्वास्थ्य शिविर अर्धवार्षिक रुपमा संचालन गरिने छ।
- २.१७. गाउँपालिका द्वारा संचालित एम्बुलेन्स गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने गर्भवती महिलालाई १ पटकको लागि प्रादेशिक अस्पताल सम्मको लागि निशुल्क व्यवस्था गरिनेछ।
- २.१८. गाउँपालिका भित्र सवारी दुर्घटना भई सख्त घाइते व्यक्तिको लागि प्रादेशिक अस्पताल सम्म एम्बुलेन्स सेवा निशुल्क प्रदान गरिनेछ।
- २.१९. बटेन्द्र गाउँपालिका भित्र सर्प टोकाईबाट घाइते व्यक्तिहरुको लागि नजिकको सर्पदन्स उपचार केन्द्र सम्म निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईनेछ।
- २.२०. बटेन्द्र प्रयोगशालालाई पुर्ण क्षमतामा संचालन गर्न आवश्यक पुर्वाधार तथा जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ। साथै यसको प्रचारप्रसारमा बिशेष जोड दिईनेछ।
- २.२१. गाउँपालिकामा आखा अस्पताल भवन निर्माणको कार्य पुरा गरी संचालनमा ल्याईने छ।
- २.२२. स्वास्थ्य सेवा लाई सुदृढ बनाई सबै नागरिकलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्न सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। स्वस्थ बटेन्द्र गाउँपालिका अभियान संचालन गरि गाउँपालिका अध्यक्ष संग नागरिक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। जसमा प्रत्येक महिनाको एकपटक घुम्ति सेवा मार्फत नागरिकको स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- २.२३. गर्भवती महिलाहरुको चेक जाँच गर्न निशुल्क ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमलाई सबै वडामा अनिवर्य गरिनेछ।
- २.२४. यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने महिलाले बर्थिङ सेन्टरमा सुत्केरी गराएमा नेपाल सरकारले दिने बाहेक गाउँपालिका बाट थप रु. ५०००।रकम प्रोत्साहन स्वरुप उपलब्ध गराईने छ।
- २.२५. सुत्केरी तथा गर्भवति महिलाको सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा सहज पहुँचका लागि एक वडा एक बर्थिङ सेन्टर संचालन गरिनेछ। साथै वडा नं ४ मा निर्माणाधिन अबस्थामा रहेको प्रसुति गृह को भवन लाई प्राविधिक अध्ययन बिश्लेषण गरी निर्माण सम्पन्न गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- २.२६. स्वास्थ्य क्षेत्र लाई ब्यवस्थित र प्रविधिमैत्रि बनाउन सफ्टवेयरमा आधारीत तथ्याङ्क प्रणाली अबलम्वन गरिनेछ। साथै सबै स्वास्थ्य सम्बन्धि तथ्याङ्क एकिकृत गर्न EHMIS प्रणाली लागु गरिनेछ।
- २.२७. सुलभ स्वास्थ्य सेवा दिने उदेश्यले निर्माण भईरहेको पालिकास्तरीय दश शैयाको अस्पताल यथासिघ्र निर्माण गरी संचालन गर्न बजेट ब्यवस्थापन गरिनेछ।

२.२८. लागू पदार्थ दुर्व्यसनी मुक्त पालिका बनाउँन आवश्यक अध्ययन गरी सो को नियन्त्रणका निम्ती कडा नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

३. खानेपानी, सरसफाई स्वच्छता:

- ३.१. सबै गाउँबासीलाई आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउन खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य सम्बन्धि नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा गरिनेछ ।
- ३.२. खुला दिसा मुक्तगाउँपालिका बनाउन गाउँपालिकाका बजार क्षेत्रको नियमित रूपमा सरसफाईका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ तथा सार्वजनिक स्थलमा सार्वजनिक शौचालय तथा चपाकलको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३.३. गाउँपालिकाको १० वर्षीय खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छतायोजना (WASHPlan) तयार गरी सबै सरोकारवालाहरु र विकास साझेदार संस्थाहरुलाई एकद्वार प्रणालीबाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३.४. दिगो विकास र नेपाल सरकारको विकास लक्ष्यलाई पूरा गर्नका लागि खानेपानी सुविधामा पहुँच नभएका जनताहरुको पहिचान गरी खानेपानी सुविधाहरु निर्माण गर्ने, पानी सुरक्षा योजनाहरु लागू गर्ने र खुला दिसामुक्त पछि खानेपानी सुरक्षितसमुदाय (Water safe community) विकास गर्दै पूर्ण सरसफाइ तर्फ अगाडि बढ्ने नीति लिइएकोछ ।
- ३.५. संस्थागत सरसफाइ (विद्यालय / बाल विकास केन्द्र र मुख्य गरी स्वास्थ्य संस्थाहरुमा) खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता (साबुन पानीले हात धुने र महिनावारी सरसफाइ) सुविधा सुनिश्चित गर्न आवश्यकता अनुसार निर्माण गर्ने, प्रयोगमानआएका सुविधालाई मर्मत सम्भार गर्ने र नियमित सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्न सेवा प्रदायी संस्थाहरुलाई पुरस्कार रजरीवानाको व्यवस्था गर्ने रसमुदाय स्तरमा सरसफाइ र स्वच्छता अभियान सञ्चालन गर्न समाजिक नियमहरु बनाईअभियानको रूपमा लागू गरिनेछ ।
- ३.६. कुनै पनि समयमा आउन सक्ने विपदसंग जुध्न सक्ने खानेपानी र सरसफाइ संरचना निर्माण गर्नका साथै यसका लागि पूर्वतयारीका लागि आवश्यक क्षमता विकास गर्नका साथै WASH Governance सुनिश्चित गर्न वातावरण तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ३.७. गाउँपालिकाबाट निर्माण भई हाल संचालनमा नहेका डिप ट्यूवेल, ईनार तथा स्यालो ट्युवेल संचालन गरि खानेपानी तथा सिचाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३.८. खानेपानी तथा उपभोक्ता सरसफाई संस्थाहरु संग समन्वय गरी सबै नागरिकमा स्वच्छ खानेपानी को पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- ३.९. वटेश्वर गाउँपालिका भरी खानेपानी को पहुँच बिस्तार गर्न खानेपानी पाईपलाईन बिस्तार गरिनेछ ।

३.१०.सिचाई तथा खानेपानीको पहुँचलाई विस्तार र व्यवस्थित गर्न हाल सम्म जडान भएका वोरिड तथा ईनारहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी आवश्यक ठाउमा मात्र सम्भाव्यता हेरी वोरिड तथा ईनार निर्माण को काम संचालन गरिनेछ।

३.११ गाउँपालिका भित्रका अतिक्रमित सडकहरु व्यवस्थित गरी अतिक्रमणमुक्त सडक निर्माण तथा सडक सौन्दर्यकरण गरिनेछ।

३.१२ कृषि प्रयोजनकालागि गाउँपालिका भित्र जडान भएका र संचालनमा नरहेका वोरिड तथा ईनारहरुमा कृषि बिधुतिकरण तथा मोटर जडान गरी संचालन गरिनेछ।

४.लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

४.१.गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सामाजिक तथा आर्थिक अवसरहरुमा महिलाहरुको सम्मानजनक सहभागिता सुनिश्चित गर्न लक्षित तथा सिमान्तकृत महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि र जीवनस्तर सुधारका लागि संरक्षणात्मक सेवा उपलब्ध गराई सशक्तिकरण गरिनेछ।

४.२.महिलाहरुको हक अधिकारको संरक्षणका लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण लगायत अन्य स्थानीय कानुनहरु तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा सो को अनुगमन मुल्याङ्कन गरिनेछ।

४.३.महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाको अन्त्यकालागि विपेश कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

४.४.विपन्न र सामाजिक रुपमा जोखिममा रहेका गाउँवासी, कृषक, श्रमिक र पिछडा वर्गको उत्थानका निमित्त पहल गरिनेछ।

४.५.जेष्ठ नागरिक दिर्घ सेवा सम्मान कार्यक्रम संचालन गरी हरेक वर्ष गाउँपालिका पुरुष एक र महिला एक गरी जम्मा २ जनालाई सम्मान गरिनेछ। साथै सामाजिक सुरक्षा भत्ता समयमै कम्प्युटर प्रविधि अनुसार वितरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

४.६.सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न पूर्ण रुपमा बैकिंग प्रणाली व्यवस्था लागु गरिनेछ। जेष्ठ नागरिक, अशक्त लगायतका निमित्त आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ।

४.७.बटेश्वर गाउँपालिका भित्र एक बृद्धाआश्रम निर्माण कार्यको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

४.८.महिला, दलित, विधुवा, विपन्न, मुस्लिम, असहाय, बालबालिकाका निमित्त आर्थिक, सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

४.९.ज्येष्ठ नागरिक भेटघाट स्थल निर्माण तथा ज्येष्ठ नागरिक मंच गठन र ज्येष्ठ नागरिक कल्याणकारी निति ल्याईने छ।

४.१०.दलितहरुको मृत्यु पश्चात पालिकाबाट दिईने ५०००।- क्रिया खर्च कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

४.११.बटेश्वर गाउँपालिका भित्रका कम्तिमा +२ वा प्रविणता प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण गरि २० बर्ष उमेर पुरा भई बिबाह गर्ने छोरीलाई प्रोत्साहन रकम प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

५.बालसंरक्षण

- ५.१ बालसंरक्षण प्रणाली स्थापना र सबलीकरण गरिनेछ।
- ५.२ सामाजिक व्यवहार परिवर्तनका लागि सूचना तथा संचार अभियान संचालन गरिनेछ।
- ५.३ बाल संरक्षण तथा लैङ्गिक हिंसाका लागि सेवा प्रवाह गर्न पहल गरिनेछ।
- ५.४ वडा स्तरीय तथा गाउँपालिका स्तरीय बाल क्लब/बाल संजालको गठन गरिनेछ।

घ) वातावरण तथा विपत्त व्यवस्थापन नीति:

१. वन तथा भु-संरक्षण नीति:

- १.१. वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धि मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- १.२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र नदी किनार, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण गरिनेछ।
- १.३. नीजि तथा सार्वजनिक जग्गाहरूमा औषधी गुणयुक्त वनस्पतिहरू, जडिबुटिहरू तथा दुर्लभ एवमं लोपोन्मुख विरुवाहरू रोप्ने तथा संरक्षण गरिनेछ।
- १.४. गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका पोखरिहरूको लगत संकलन गरी तिनमा भएका जैविक विविधताको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्दै तीनिहरूलाई पर्यटकिय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ।
- १.५. नदि क्षेत्रहरूको संरक्षण गर्न नदि किनारको अतिक्रमण रोक्न र नदी नियन्त्रण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- १.६. यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक सरकारी सम्पतीलाई केन्द्र तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी गाउँपालिकाको मातहतमा ल्याउन पहल गरिनेछ।
- १.७. बडहरी खोला र औरही खोलाको नदि उकास क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ।

२. वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि नीति:

- २.१. विकास कार्यक्रमहरू संचालन गर्दा वातावरण मैत्रि र जलवायु परिवर्तनसंग अनुकूलित हुने गरि संचालन गरिनेछ।
- २.२. प्लाष्टिक झोला नियन्त्रण गर्दै कागज तथा कपडा जन्य झोलालाई प्रोत्साहान गरी क्रमिक रूपमा यस गा. पा लाई प्लाष्टिक मुक्त गा.पा. घोषणाको लागि पहल गरिनेछ।
- २.३. जैविक विषादीको खोजी तथा प्रवर्द्धन गर्दै स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर गर्ने रसायनिक विषादी माथी प्रतिबन्ध लगाईनेछ।
- २.४. खाली क्षेत्रहरूमा वृक्षारोपन गरि हरित गाउँपालिकाको अवधारणालाई अगाडी बढाइनेछ।

३. फोहोरमैला व्यवस्थापन नीति:

- ३.१. गाउँक्षेत्रका फोहोरको नियमित रूपमा सरसफाई गरिनेछ।

- ३.२. फोहोर व्यवस्थापनका लागि ल्याण्ड फिल्ड साईड खोजि गरिनेछ।
- ३.३. फोहोर व्यवस्थापनका सम्बन्धमा वडा समितिहरु मार्फत जनचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- ३.४. गाउँक्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराई फोहोर व्यवस्थापनमा सार्वजनिक-निजी साझेदारीका लागि पहल गरिनेछ।
- ३.५. फोहोर मैला व्यवस्थापनका निम्ति ट्रलीसहितको ट्रेक्टर र सफाई ट्यांकी खरिद गरिनेछ।
- ३.६. सरसफाई कार्य नियमित व्यवस्थित गर्न सरसफाई कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ।
- ३.७. बटेश्वर बजार क्षेत्र लाई सफा राख्न हप्ताको एक दिन सरसफाई अभियान संचालन गरिनेछ।

४. विपत जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति:

- ४.१. भुकम्प, अतिवृष्टि, बाढी, हावाहुरी, चट्टयाङ्ग, आगलागी, खडेरी, महामारी, शीतलहर तथा हैजा, बर्डफ्लु, डेंगु, जस्ता महामारी बाट उत्पन्न हुन सक्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्न विपत व्यवस्थापन पुर्व तयारी योजना र विपत प्रतिकार्य योजना तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।
- ४.२. विपत प्रतिकार्यको समयमा संलग्न सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था तथा नागरिक बिच अन्तर सम्बन्ध कायम गरी पिडितको पहिचान, पिडितलाई तत्काल राहत तथा पुनःस्थापना सम्बन्धि कार्यमा एकरूपता ल्याई दोहोरोपन सृजना हुन रोक लगाइनेछ।
- ४.३. स्थानीय/समुदाय स्तर सम्म विपत पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता विकास गर्न जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- ४.४. विपदको समयमा राहत प्रदान गर्न एवमं तत्काल बाटो, पैनी, आदि मर्मत गरि क्षति न्युनिकरण गर्न एक विपद व्यवस्थापन कोष खडा र परिचालन सम्बन्धि निर्देशिका तयार गरिनेछ
- ४.५. विपदपूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणपूर्वाधार निर्माणका विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने खोज तथा उध्दार गर्न सक्ने, अग्नी नियन्त्रण गर्न सक्ने, प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने, मनोसामाजिक परामर्श दिन सक्ने दक्षजनशक्ति तयार गरीनेछ।
- ४.६. विपद व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गरि स्रोत साधनको अधिकतम परिवालन गरिनेछ।

ड) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन, न्याय सम्पादन नीति:

१. गाउँपालिका तथा विषयगत कार्यालयको आम्दानी र खर्चको लेखाङ्कन कम्प्युटराइज्ड गर्ने नीति अबलबन गरिनेछ।

२. वित्तीय अनुशासन कायम राख्न तथा वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्न निम्न नीतिहरु अंगीकार गर्ने:

२.१. सार्वजनिक खरिद गर्दा पारदर्शी एवमं मितव्ययी ढङ्गले गर्ने।

- २.२. खर्चको नियमित रूपमा सर्वजनिकीकरण गर्ने तथा गाउँपालिकाको वेवसाईट मार्फत सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।
- २.३. उपभोक्ता समितिहरू मार्फत संचालित योजनाहरूको नियमित अनुगमन, खर्च सार्वजनिकीकरण तथा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने व्यवस्था लाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- २.४. वित्तीय तथा भौतिक प्रगति सहितको प्रतिवेदन नियमित रूपमा तयार गरी सार्वजनिकीकरण गरिनेछ ।

३. राजस्व परिचालन सम्बन्धमा निम्न नीतिहरू अंगिकार गरिनेछः

- ३.१. करको दायरा बढाई करको दर घटाउने प्रगतिशिल कर निति अबलन्वन गरिनेछ ।
- ३.२. हामिले तिरेको कर हाम्रैलागि भन्ने भावनाको विकास गरी कर तिर्न सबै करदातालाई प्रेरित गरिनेछ ।
- ३.३. एक जना उत्कृष्ट करदातालाई सम्मान गरिनेछ ।
- ३.४. स्थानिय कर प्रशासन लाई चुस्त, दुस्त बनाईनेछ ।
- ३.५. अधिक्तम जनतालाई सो स्वस्फुर्तरूपमा करको दायरा भित्र ल्याउन उपयुक्त वातावरण श्रृजना गरी आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ३.६. आन्तरिक आय उठेको आधारमा रकम विनियोजन गरि जुन क्षेत्रमा रकम प्राप्त भएको छ सोही क्षेत्रको विकासमा प्राथमिकता दिईनेछ ।

४. आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखापरिक्षण नीति:

- ४.१. कानूनी रूपमा गर्नुपर्ने अन्तिम लेखा परिक्षण समयमै गर्ने व्यवस्था मिलाउने र साविकको गा.वि.स. तथा हालको गाउँ पालिकाको पेशकी तथा बेरजु कडाईका साथ फर्छ्यौट गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५. सुचना तथा सञ्चार व्यवस्थापन नीति:

- ५.१. नगरिकको सुचनाको हकको उच्च सम्मान गर्दै सुचनाको हक सम्बन्धि ऐनले निर्दिष्ट गरेबमोजिमका सुचनाहरू प्रकाशन तथा नागरिकले मागेको सूचना नियमअनुसार प्रदान गरिने छ ।
- ५.२. फेसबुक, ट्वीटर जस्ता सामाजिक सञ्जालकोसमेत प्रयोग गरि सुचना सम्प्रेषण गरिनेछ ।
- ५.३. छिटो, छरितो र प्रभावकारी सञ्चारका लागि गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूलाई एस.एम.एस. मार्फत सुचना प्रवाह गर्ने, सबै पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन आवश्यकतानुसार तालिम दिने तथा इमेल खोली सबै पत्राचारहरू इमेल मार्फत गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५.४. गा.पा. कार्यालय र अन्तर्गतकाक निकायहरूमा सुरक्षा दृष्टीकोणले CCTV सुशासन कायम गर्न Digital हाजिरीको व्यवस्था क्रमशः प्रत्येक बिद्यालय गरिनेछ ।

- ५.५. सूचना सूचित तथा व्यवस्थित गर्न नागरिक वडा पत्र र डिजिटल डिस्प्ले बोर्डको व्यवस्था गाउँपालिकामा गरिनेछ ।
- ५.६. सूचना प्रविधिको पहुच आमनागरिकमा बिस्तार गर्न बिभिन्न टोला तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा निशुल्क वाईफाई तथा इन्टरनेट जडान गर्ने कार्य संचालन गरिनेछ ।
- ५.७. गाउँपालिकामा भएका बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहको बिषयमा जानकारी दिन "रेडियो संग बटेश्वर गाउँपालिका" कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ५.८. वडा वाट हुने सबै प्रकारका सिफारिसमा एकरूपता ल्याउन एकिकृत सिफारिस व्यवस्थापन प्रणाली बिकास गरी लागु गरिनेछ ।

६. न्याय सम्पादन नीति:

- ६.१. नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को अधिनमा रहि निष्पक्ष, छिटो, छरितो, सुलभ, प्रभावकारी तथा जनउत्तरदायी न्याय प्रणाली स्थापित गरिनेछ ।
- ६.२. स्थानीय स्तरमा उत्पन्न हुने विवादलाई मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रत्येक वडामा गठन भएका मेलमिलाप समितिलाई आवश्यकता अनुसार संसोधन तथा परिमार्जन गरिनेछ ।
- ६.३. स्थानीय सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रका सदस्यलाई समितिको सदस्यलाई न्यायिक समितिले मेलमिलाप कर्ताको रूपमा सुचीकृत गरी निजहरुलाई मध्यस्थता तथा मेलमिलाप सम्बन्धि अभिमुखीकरण / तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- ६.४. गाउँपालिका तथा न्यायिक समितिलाई कानुनी सल्लाह प्रदान तथा गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका असहाय, त्रिपन्न तथा हिंसा पिडित व्यक्तिहरुको कानुनी उपचारमा समन्वय गर्न कानुनी सल्लाहकार नियुक्ती गरिनेछ ।
- ६.५. न्याय सम्पादन लाई समयसापेक्ष बनाउन सफ्टवेयर प्रविधिमा आधारित अभिलेख प्रणाली अबलम्बन गरिनेछ ।

च) सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास नीतिहरु:

१. गाउँपालिका को संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण गरी स्वीकृत दरवन्दि तेरिज बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गरि सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । साथै गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीलाई आवश्यकता अनुसार वडा तथा गाउँपालिकामा खटन पटन गरिनेछ ।
२. सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइ सबै गाउँबासीलाई सहज सरल ढंगबाट सेवा दिन गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, सबै वडा कार्यालयहरु तथा विषयगत कार्यालयहरुमा सेवा प्रवाह सम्बन्धी स्पष्ट जानकारी सुचना केन्द्र तथा हेल्पडेक्स स्थापना गरिनेछ । गाउँपालिकाका वडा कार्यालय लगायत विभिन्न निकायहरुमा ई हाजिरी प्रणाली लाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

3. सेवा प्रवाह तथा कार्यसम्पादनमा गुणात्मक सुधार गर्न विधुतिय शासन प्रणाली लाई क्रमश लागू गर्दै जाने । यसै वर्ष वडाकार्यालयहरुमा cctv, solar back up तथा Internet सेवा जडान गरी गाउँपालिका केन्द्रसँग networking गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
4. उत्प्रेरित कर्मचारीबाट नै उत्पादकत्वमा गुणात्मक वृद्धि गर्न सकिने भएकोले कर्मचारीहरुलाई कार्य सम्पादनको आधारमा मासिक २५ प्रतिशत सम्म प्रोत्साहन भत्ता प्रदान गरिनेछ ।
5. दक्ष इमान्दार तथा अनुशासित कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने निति अवलम्बन गरी प्रत्येक वर्ष कर्मचारीलाई उत्कृष्ट कर्मचारीको रूपमा सम्मान तथा रु १० हजार नगद पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।
6. कर्मचारी कल्याण कोषमा वार्षिक ५ लाख रकम जम्मा गरिनेछ ।
7. पेन्सन नपाउने कर्मचारीहरुको लागी योगदानमा आधारित पेन्सन प्रदान गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ र सो का लागि वित्तिय संस्थाहरु सँग पहल गरी यस सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरिनेछ ।
8. गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्न आवश्यकता अनुसार चार पांग्रे तथा दुई पांग्रे सवारी साधनहरु खरिद गरिनेछ ।
9. पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि तथा ज्ञान, सिप र व्यवहारमा परिवर्तनका लागि वर्षमा कम्तिमा १ वटा अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम गरिनेछ ।
10. करार कर्मचारीहरुको आवश्यकता अनुसार प्रचलित कानुन अनुरूप म्याद थप गरिनेछ तथा प्राविधिक कर्मचारी नियुक्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
11. गाउँपालिका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्षको नियमित कामकारवाहीलाई सुशाशित एवम् व्यवस्थित गर्न एक/एक जना निजी सहायकको व्यवस्था गरिनेछ ।
12. गाउँपालिकाका काम कारवाहीलाई नियमित तथा व्यवस्थित गर्न आवश्यकता अनुसार प्रत्येक वडामा कम्प्युटर अपरेटर कर्मचारी, प्राविधिक, कानून व्यवसायी, अमिन, सरसफाई कर्मचारी, गाउँ प्रहरीहरु तथा श्रेणीविहित कर्मचारीहरु करार तथा ज्यालादारीमा नियुक्त गरिनेछ ।
13. प्रत्येक शाखा प्रमुख तथा वडा सचिव संग कार्यसम्पादन करार गरिनेछ ।
14. गाउँपालिका ले निर्माण गरेका ऐन, नियम, निर्देशिकाहरुलाई बिज्ञ मार्फत अध्ययन गराई आवश्यक संसोधन तथा परिमार्जन गरिनेछ ।
15. यस कार्यालय र मातहतका कार्यलयमा कार्यरत स्थायी, करार तथा ज्यालादारी कर्मचारीहरुको तलबभत्ता नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

आदरणीय उपस्थित महानुभावहरु,

माथि उल्लेखित विषयगत नीतिहरूको सफल कार्यान्वयन गर्न हाल सम्म प्राप्त तथ्यांक अनुसार संघीय सरकारबाट वित्तीय समानिकरण अनुदान ८ करोड ९६ लाख तथा राजस्व बाडफाँडबाट ८ करोड ८ लाख ८३ हजार रुपैया, संघीय सरकार विशेष अनुदान ४५ लाख, त्यस्तै संघीय सरकार शर्तित अनुदान १४ करोड १ लाख, समपुरक अनुदान ६० लाख, घरजग्गा रजिस्ट्रेशन (मालपोत) ८० लाख त्यस्तै प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानिकरण अनुदान ७० लाख, सवारी साधन कर ६० लाख, शर्तित अनुदान २ करोड, विशेष अनुदान ५० लाख, सम्पुरक अनुदान १ करोड, आन्तरिक आम्दानी गत वर्षको अल्या समेत। रु ७ करोड गरी कुल जम्मा रु. ४४ करोड ७० लाख ८३ हजार मात्र पेश गरेको छु। यस बाहेक विभिन्न कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने बजेट, अनुदान तथा अन्य आय प्राप्त भएवमोजिम निर्देशानुसार नै खर्च लेखिनेछ।

प्रमुख अतिथी, विशिष्ट अतिथीज्यूहरू एवं उपस्थित महानुभावहरू :

गाउँपालिकाको सन्तुलित एवं समावेशी विकास हाम्रो चाहना पनि हो र साध्य हो। कुनै एक क्षेत्रको मात्र विकासले गाउँपालिकाको समग्र विकास हुन सक्दैन भन्ने धारणालाई आत्मसात गर्दै योजना तर्जुमा गर्दा माथिका सबै पक्षहरूलाई विशेष ध्यान दिईएको छ। जसबाट समग्र गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा महत्वपूर्ण योगदान दिनेछ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु। योजना तर्जुमा गर्न र यस उद्देश्य प्राप्त गर्न प्रभावकारी र वैधानिक कार्यान्वयन अति महत्वपूर्ण हुन्छ तसर्थ यस दिशामा यहाँहरूको रचनात्मक, सृजनात्मक ठोस सहयोग रहने कुरामा म विश्वस्त छु।

उपाध्यक्ष

बटेश्वर गाउँपालिका

प्रस्तुत तथा पारित मिति २०८३ साल असार २ गते मंगलवार।